

Hvordan drive Bondens nettverk over tid

Kjersti Ane Bredesen

Landbruks og næringssjef Tolga kommune

Nystartet nettverk til bondens beste

de
ne.

ODG

RA

ONFATTENDE NETTVERK: Biorparten av aktørene i bondens nettverk. Tola. Fosen prosjektleder Tore Jørnaker, Anne-Mari Stenroth, Tolga landbrukskontor, Kjersti Åene Brøndsen, Tolga landbrukskontor, Jan Håkon Jordet, Time, Peder Langland, Tolga bondelag, Alfe Flisvik, politiet og Geir Myrnes, Vekstas, Bak: Elin Eggen, psykiatritjenesten, Synnave Majord, Rane, Grete Nestby, Time, Roar Hokstad, Sparebanken Hedmark, Jan Inge Holmengen, veterinær, Jostein Rille, Mattilsynet, Slag Brevad Lien, Vingelen bondelag og Marius Eggen, Tolga bonde- og miljøarbeiderlag.

Fr dot bønder i regionen

nettver-

Dette skal være et lavterskel-

- Så må vi legge til at det ikke er absolutt alle vi klarer å hjelpe. Men vi får en solid hjelp for det som går godt, det har jeg gjort. Fra problemene lov til å utvikle seg over tid, blir det gjerne et komplisert

Farmannskapet gir 30.000 kroner

OS: Farmannskapet i Os har endelig besluttet seg på å gi 30.000 kroner i arrangementstilskudd til slakterykterkonkuransen i mars. Det er slaktermagasin i Rana og Os som sammen skal arrangere norgescup og norgemesterskapet som går av stabelen på Hummelvoll TOS Arena i helga 7.-9.mars i år.

De 30.000 kronene som det er søkt om i summe, skal gå til innkjøp av premier og andre tjenester fra næringslivet i kommunen. Det er et stort arrangementsmiljø med en arrangementssjef på oppdraget 200 personer, og 7-800 deltakere og besøkende hver dag.

Primærnæring i kommunestyret

RØRØS: Residua Roland i Rørørsdal vil gjerne at primærnæringen i kommunen skal bli til i kommunestyret.

Hun peker på at mange har blitt invitert til å informere om hva de holder på med - noen flere ganger.

- Primærnæringene har enda til gode å bli invitert - de er grunnlaget for stor og mangfoldig aktivitet i vår kommune. Derfor spør jeg offentlig hva han vil gjøre plass for disse i et kommunestyremøte, skriver Roland i et brev til ordfører Hans Vinterovd.

Får bruke skuter på langfredag

TUFSINGDALEN: Tubfing-dal Narbovill utvikling har fått tillatelse til å bruke monskutere i forbindelse med fiskerikonkuransen på Sjøkyssen.

Tilslutten gjelder langfredag 1. april 2014, 2015 og 2016. Det var disse 3 farmannskapet om tillatelsen skulle gis, og funksjonsområdet utstyrt og funksjonskomplett.

I en god prosess som ikke berører viktige aspekter til et samfunnsaktivitet og et

og i en god prosess som ikke berører viktige aspekter til et samfunnsaktivitet og et

Alvdøler hedret for bussvett

Mandag ble elevene ved Alvdal ungdomsskole hedret for sitt bussvett.

MALI HAGEN ROE
malihagen.roe@mothersdrugs.com
915.18.3837

I seks uker har elever ved Alvdal ungdomsskole hatt ekstra fokus på bussatferd sammen med 22 andre grunnskoler i fylket.

- Av de 23 skolene er det tre skoler som har bemerket seg positivt, sier Marianne Mittet Solbraa fra Trygg Trafikk Hedmark, deriblant Alvdal.

PREMIE: Elevene ved Alvdal u-skole fikk overrakt diplom og busstur verdt 6.000 kroner av Marianne Mittet Solbraa. **FOTO: PRIVAT**

ØRDER FOR BØNDENE: Bønder i Tolga kan kontakte hvem som helst av disse og flere til hvis de føler problemene begynner å vokse dem over hodet. Helst fag. Foran fra venstre Marius Engen fra Tolga bonde- og småbrukerlag, Stig Brevd Lien fra Vingelen Bondelag, Peder Langseth fra Tolga bondelag og prosjektleider Bondens nettverk Tore Jevnaker fra Norsk landbruksrådgivning Nord Østfold HMS-tjenesten. Bak fra venstre Anne-Mari Stenøst og Kjerti Ann Bredesen fra Tolga landbrukskontor, Greit Nymoen fra Vikstra, Grete Nørstebø fra Time, Roar Høikstad Sparebanken Hedmark, Synnøve Nørstebø fra Nav, Jostein Risse fra Mattilysynet, veterinær Jan Inge Holmøyen, Ellen Eggen fra psykiatritjenesten. FOTO: TØRE S. RASMUSSEN

FOTO: TORE S. RASMUSSEN

Nestebø fra Time, Roar Høikstad spiser ved
Tolga. Jan Håkon Jordet fra Time og lensmann i Tolga og Os Atle Fiskvik.

Bondens nettverk står klar for å støtte bønder som har problemer

Står sammen for bonden

Fra nå av skal alle in-
stanser, fra slakter til
banken, være med å g-
bøndene i Nord-Øster-
dal et sikkerhetsnett.

- Tolga har jobbet en del med dette for projektet starter opsk. alle projektkilder. Tote Ievnaker fra Norsk landbruksrådgiving Nord-Nordland HMM-tjenesten.

- De andre kommunene er stort sett klar, men det mangler noen endring.

- Forhåpning er det i boks -Angene sier han.

Ta tak før krisa

har ikke alltid et nettverk rundt seg som kan fange opp når noe går galt med hodens nettverk.

er å kunne ta tak før det ender i
konkurs eller dyretagediet.

Vår vinjon er å ta tak i det som
det blir krise, sier Jeynaker.
Derfor har de med seg alle som

nettverket. Alt fra slakter og fraktselskaper til bankfolk og helsepersonell.

Tasovien er et av det beste finansnettet som et nettverkets beredte leder, fader hans eller hun kan kontaktes når problemerne hopper opp på seg. Det er nærmest hvem som helst i nettverket. Føler bonden det er bedre å snakke med lensmannen enn Mattilysynet eller veterinæren så gir han det. Så kan den som blir kontaktet selv bidden i kontakt med den bonden trenger å snakke med, eller koble inn flere i nettverket.

Alt på bondens premisser. Her skal ikke bonden måtte bekymre seg om noe som kommer fram på

bygda. Deltakerne i nettverket har ofte taushetsplikt i kraft av yrket.

men også som deltager i net-
ket. Samtidig er traushetsplikten en
forpligtelse for netværket. For di-

banken ikke kan ringe HMS-folkene. Kunne arbejdsforholdene i de enkelte virksomheder blive et problem. Allerede nu vil arbejdsforholdene være et problem, og det bliver endnu mere et problem, når man vil sætte sig i forbindelse med de enkelte virksomheder. —

Her kommer et spørgsmål

Tilføjet skal netværket bevistpore deltagerne slik at de selv kan ta tak hvis de aner at det begynder å bli mye for en bonde. For eksempel kan en regnskapsfører som skjenker at det begynner å gå galt med økonomien spørre bonden om han ønsker hjelp og fortelle hvem han ser i kontakt med.

tilbud om kurs i hvordan ta tak i sine vanskelige samtaler.

VI KAN HJELPE DEG- TA KONTAKT MED EN AV OSS!

Tolga landbrukskontor v/ Kjersti Ane Bredesen: 481 01 991/ Anne-Mari Stenseth: 624 96513	Norsk Landbruksrådgiving v/ Torgeir Tronslien: 913 79 129 / Tore Jevnaker: 468 62 915
VekstraNordøst v/ Ingunn Bakken: 627 90639	Nortura v/ Kjersti Norin: 901 85 079
Tolga-Os Sparebank v/ Odd Rune Enget: 452 00 658	SpareBank1Østlandet v / Ann Brudevoll: 915 07 050/ 918 39 033
Nord Østerdal Landbrukstjenester v / Jan Klemmetvold 624 71 425	Rus og psykisk helsetjeneste Tolga v/ Elin Eggen: 474 76 118 og Heidi Øien: 488 60 157
Tolga legekantor v / Barbo M Ryen: 624 96501	Glommen og Mjøsen skog v / Atle Kaldbækken: 413 49 235
Røros Slakteri v/ Kjell Ove Oftedal: 992 42 286	Prest Tolga v/ Reidun W Kleveland: 915 97 283
Innovasjon Norge v / Tom Arild Fredriksen: 908 29 088	Mattilsynet v/Ingrid Sandanger: 916 83 332
Fjørrelaget v/Per Arne Aasgjelten: 901 02 991	Tine v/ Grete Nesteby: 911 39 387
Tolga og Tynset bonde- og småbrukarlag v/ Grim Jardar Aasgård: 913 29 856	Lensmannskontoret: 02800
Tolga Sau- og Geit v/Trond Magne Asheim: 917 02 859	Tolga Bondelag v/ Hans Ola Jordet: 415 91 013 Vingelen Bondelag v/ Øistein Aasen: 951 28 122
Familievernkontoret: 466 17 150	

En god start...

- Skikkelig forankring hos faglagene
- Tett samarbeid med psykisk helse
- Politisk forankring med grunnlag i dyrevelferd
- Bredt sammensatt nettverk
- “Ryggdekning” fra NLR HMS
- Felles forståelse av landbruk som den viktigste næringa i kommunen

Heldige omstendigheter...

- En “bedre halvdel” med erfaring fra NLR HMS
- Sterke samhold i landbruket, og mange modige gardbrukere
- Aktive og løsningsorienterte aktører
- Annerkjennelse (f.eks. IN i forbindelse med folkevalgopplæring)
- Vi klarte å gjøre en forskjell...-i “dragsuget” etter “Framtidslandbruket” og tre dårlige fôrår
- Liten kommune med korte avstander og godt arbeidsmiljø på kommunehuset

Hvor er vi nå 10 år senere?

- Forankring i kommunens strategiske ledergruppe
 - Samskaping og helhetstenking på tvers av kommunale sektorer
- Begynner å bli kjent for de fleste av gardbrukerne våre...
- Godt samarbeid med psykisk helse
 - Tett på enkelte saker, profesjonell debriefing..
 - Avklart og formalisert rolle opp imot kommunal beredskap
- Forebyggende innsats, fokus på system
 - Generasjonsskifte
 - Investeringer
- Fokus på tidlige tegn, f.eks gjennom tilskuddsforvaltning

Innspill fra psykisk helse:

- Bondens nettverk omfatter det lokale laget vårt
- Det å kunne få muligheten til å jobbe sammen er en av suksess faktorene, det å møtes og drøfte saker etter at de er kommet inn.
- Der det blir bestemt hva saken gjelder-med eller uten samtykke så handles det ut fra den som har best relasjon.
- Vi drar ut til de berørte parter og prøver å finne ut hva vi kan hjelpe med.
- Regnskapskontor og bank hører vi sjelden fra .
- Det å kunne koble lokalt psykososialt kriseteam rett på sakene har vært en suksess faktor. Vi er der, både for bonden og familien/støttepersoner.
- Debriefing er meget viktig etter utrykning,

Vegen videre...

Vi skal fortsette å styrke stoltheten og selvstendigheten til bøndene våre

- Alltid gårdsbrukeren som er i "førersetet"

Fleksibelt og robust system som kan bidra med støtte på bondens premisser

- "Romslig og stramt nok på samme tid"

Sørge for at Nettverket videreføres uavhengig av enkeltpersoner, tillit er skjørt og helt avgjørende

- Dette er kanskje det som er mest krevende!

Fokus på forebygging og gode samtaler

- Før generasjonsskifter
- Før store investeringer
- "Våge å stille de vanskelige spørsmålene, og ta imot de svarene som måtte komme.."

